

Krönika Jönköpings-Posten 28 januari 2016

Få hjärtat att rusa och hjärnan att brusa

Den här krönikan var från början tänkt att handla om hur viktigt det är att barn och ungdomar läser skönlitteratur. Jag menar, det saknas ju inte skäl för en sådan text. Rapporterna har duggat tätt de senaste åren om svenska barns och ungdomars sviktande läsning och läsförståelse. Eftersom jag är både svensk lärare och författare av barnböcker och läromedel hade det förstås passat utmärkt att jag presenterat några handfasta råd om hur man får en fjortonåring att avstå ett träningspass till förmån för en roman eller hur man stöttar en trögläsande sjuåring att orka sig igenom en hel kapitelbok.

Men jag är ledsen. Det blir inte någon sådan krönika. Istället får ni en krönika om att lägga korten på borden. Erkänna. Krypa till korset. Lätta på förlåten och berätta sanningen. Så här ser den ut:

Jag läste inte en enda bok mellan det att jag var 13 och 15 år.

Nu är det sagt. Nu vet ni. Böcker hade ingen given plats i mitt tonåriga liv. Inte på samma sätt som simträning, Monty Python och olycklig kärlek hade. Jag gjorde många kloka och dumdristiga saker under dessa år, men läste böcker, det gjorde jag inte. På sin höjd fick jag i mig lite litterär mumma när svensk boken i skolan bjöd på ett utdrag från någon dammig klassiker. Men annars: Nada. Inget. None. Niente.

Och det är, för att tala klarspråk, en stor sorg att jag inte hade litteraturen då, när jag kanske behövde den som allra mest. Den är som en fantomsmärta: en saknad av något som jag vet att jag borde haft.

Jag var en pojke vars liv inte blev större än simträning, silly walks och olycklig kärlek. Inget fel med det, men tänk om jag hade fått ha litteraturen *också*? Inte för att bli klok, vara duktig, lära mig något, vara andra till lags eller få bättre betyg, utan för att litteraturen kunde ha gett mig så mycket

mer. Den kunde gett mig igenkänning, skratt, gråt och tröst. Den kunde vidgat min något trångsynta värld, gjort den mer begriplig, mer spännande. Den kunde kanske till och med gjort mig själv mer begriplig. Hur många böcker, världar, tankar, känslor och upplevelser gick jag egentligen miste om de där åren?

Och hur kom det sig att jag, som under hela mellanstadiet varit en bokslukare av rang plötsligt förvandlats till en illitterat pojkspoling?

Ärligt talat så vet jag inte. Kanske var det åldern? Hormonerna? Kanske var det böckernas fel som såg så tråkigt tjocka och långsamma ut? Kanske var det de vuxnas fel som inte lyckades förmedla böckernas förtjusande kraft? Kanske var det skolans? Kompisarnas? De olyckliga kärlekarnas fel? Eller var skulden enbart min?

Jag har inget svar, utom möjligen detta: Litteraturen måste finnas tillgänglig och gripbar för den som till slut sträcker ut handen och vill ta den. Strunt samma om det sedan är ett bibliotek, en bibliotekarie, en lärare, ett läromedel, en boktrave i ett klassrum, bokhyllan i en förälders vardagsrum, en bokrea, en bokblogg, en läsande vän, ett litteraturteveprogram, en fotbollstränare, ett fritidsgårdskopierat dikthäfte eller en rockpoet som sträcker ut den handen.

För så var det för mig. När jag väl sträckte ut handen fanns den där, litteraturen. På bibblan, i klassrummet, i bokhyllan, i musiken, hos vännerna. Och för att avsluta det hela, en minnesbild, Den utsträckta handen: Jag är sexton år. Det är vinter. Snömodd och mörker. På radion hör jag en blyertsgrå röst väsa fram en dikt. Den får mitt hjärta att rusa och hjärnan att brusa. Sedan den dagen är jag för evigt fast.